

Slovo k povzbuzení na středu 24. března 2021, na středu po 5. neděli postní
Biblická čtení: Dan 3,14-20.91-92.95; Dan 3; Jan 8,31-42

Milé sestry, milí bratři,

v prvním čtení otevíráme dnes opět podivuhodnou starozákonní knihu Daniel. Jelikož tak činíme již poněkolidkrát v těchto postních dnech, bylo již vícekrát připomenuto, o jakou knihu se především jedná. Nejde primárně o knihu prorockou, i když v řeckém kánonu starozákonních knih (v *Septuagintě*) je mezi knihy prorocké zařazena; Daniel je dokonce jedním ze Čtyř velkých proroků. Ani nejde o knihu historickou, i když vypráví příběhy z doby babylónského vyhnanství přenášející nás do první poloviny 6. století př. Kr. Ale jedná se především o knihu apokalyptickou, která formou vyprávění příběhu Daniela a jeho druhů, babylónských vyhnanců, odkrývá skryté Boží pravdy. Jako součást Božího slova je odkrývá je pro všechny doby, zvláště intenzivně však pro doby nějak podobné době svého vzniku, již byla doba pronásledování Židů za vlády Ptolemaiovců (nástupnické dynastie Alexandra Velikého, která se snažila o násilnou helenizaci podrobených národů) v polovině 2. století př. Kr. Tedy pro doby nějaké tísně, jakéhokoli nebezpečí, zvláště pak pro doby pronásledování pro víru a spravedlnost, pro doby ohrožení svobody vnitřní i vnější, prostě pro doby, v nichž také hrozí ztráta víry a věrnosti Hospodinu více než kdy jindy...

Rok co rok na dnešní liturgický den, na středu po 5. neděli postní, slyšíme tak snad nejznámější a možná i nejapokalyptičtější úryvek z celé knihy Daniel:

Babylónský král Nabuchodonosor nechal zhotovit zlatou sochu a na její posvěcení sezval mnohé významné osobnosti své říše, včetně těch z podrobených národů, aby se spolu s ním nové soše poklonili. Kdo by neuposlechl, má být bez milosti vhozen do rozpálené ohnivé pece. Tři Danielovi druhové z řad judských vyhnanců Šadrach, Mešach a Abednego, kterým král před tím svěřil úřady správců země, Daniela dokonce jmenoval mudrcem na svém dvoře, se ovšem poklonit odmítnou; pro svou věrnost Hospodinu, jedinému Bohu. Nejenže tím neuposlechnou Nabuchodonosorův příkaz, ale nepokleknutím před jeho božstvem odmítají vlastně krále samého, nepřijímají jeho vládu, nechtějíce se připojit k jím ustanovenému kultu. Když mu své odmítnutí zopakují i tváří v tvář («Necht' je ti známo, králi, že tvé bohy nectíme a zlaté soše, kterou jsi dal postavit, se neklaníme!»), Nabuchodonosor nechá «rozpálit pec sedmkrát víc, než se obvykle rozpalovala», a svázané a do šatů oděné židovské mládence nechá do pece vhodit. Stane se ale podivuhodná věc: Nejenže se jim nic nestane, narozdíl od mužů, kteří je tam vhažovali a které sežehl plamen, ale oni, zbaveni svých pout a oblečení do svých šatů, se začnou uprostřed ohnivé pece v klidu procházet, a to v doprovodu čtvrtého, «podobného Božímu synu». Sám král žasne, když to spatří, a zavelebí Boha Šadrachova, Mešachova a Abednegova...

Ať už je příběh jen apokalyptickým obrazem svatopisce, anebo za ním stojí svědectví skutečné události (třeba tradované již od dob babylónského vyhnanství a svatopiscem následně uchopené a rozvedené), v každém případě velmi působivě odkrývá jednu z nejdůležitějších Božích pravd: Že Hospodin své věrné neopustí ani v ohnivé peci a že to bude tajemný «čtvrtý, podobný Božímu synu», skrze kterého se Boží blízkost v ohnivé peci projeví.

Už raněkřesťanská exegeze toto starozákonní místo zcela správně přečetla jako jedno z nejvýraznějších zaslíbení Krista, zejména jeho Boží blízkosti ve všech ohnivých pecích a žárech tohoto světa, zvláště v ohni pronásledování, které rané křesťanství v prvních třech staletích své existence víceméně trvale prožívalo.

Pán Ježíš je totiž skutečně blízko člověku v jakékoli ohnivé peci, do které je člověk vržen, zvláště pak v takové, do níž by se dostal pro svou věrnost Kristu, Božímu zákonu, pro svou věrnost dobru. Jen je třeba, aby člověk zůstal aspoň bazálně věrný a otevřený Kristu, pak jeho

blízkost může pocítit. I to můžeme v dnešním prvním čtení číst i my, křesťané století jednadvacátého, křesťané žijící v době pandemie...

Co vše může třeba znamenat a čeho všeho může být obrazem ohnivá pec, třeba i rozpálená sedmkrát víc než obvykle, si může zkusit domyslet každý sám; v každém případě v ní můžeme číst obraz opravdu jakékoli palčivé výhně – vnitřní i vnější, psychické i fyzické, osobní i kolektivní, nezaviněné a dokonce i zaviněné – , do které se jen člověk může dostat. Se zvláštním důrazem pochopitelně pak na takovou výheň, do které je člověk vržen nevině pro svou snahu o spravedlnost, pro věrnost Bohu, Kristu a dobru.

Tři mládenci jsou obrazem nás samotných. Jsou tři, každý se svým vlastním životem, se svými přednostmi i slabostmi. Tři znamenají již společenství (*tres faciunt collegium*), společenství jednotlivých osob a životů, s jejich rozmanitostí. Proto se v nich můžeme najít skutečně všichni, jako jednotlivci i jako celek.

Tři ale mohou také – v ještě alegoričtější četbě – ukazovat na tři mohutnosti naší duše, na schopnosti poznávat, volit a vztahovat se. Dohromady mohou být tak také obrazem jedné lidské duše. Takové, která díky blízkosti a milosti Božího Syna i vržena do nejrozpálenější pece může zůstat oděna do křesťanského svatebního šatu neposkvrněnosti zlem a může zůstat nespoutaná, svobodná.

«Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodní» slyšíme z úst samotného Krista v dnešním úryvku evangelijním. Že jde především o osvobození od otroctví hříchu, od nutnosti hřešit a sklonit se před sochou, je jasné už ze samotných předcházejících slov Pána Ježíše. Důležité je, že takováto svoboda nejenže může i v ohnivé peci přetrvat, ale právě v ní může dovolit jedinečně potkat Krista, procházejícího se s námi v našem srdci uprostřed ohně.

A i kdyby se nám třeba šat duše nepodařilo zcela uchovat neposkvrněný (jako že se to většinou či nikdy docela nepodaří) a něčím bychom se přeci jen spoutat nechali (což se často anebo spíše pořád také nějak necháváme), přesto snad můžeme doufat, že Syn Boží nás v žádné ohnivé peci nenechá samotné...